

Verslag van de 249e zitting van de Raad der Europese
Gemeenschappen, gehouden te Luxemburg op
28 juni 1973

1. Agenda (doc. 1321/73)
Goedgekeurd.
2. A-punten (doc. 1322/73 + Add.)
Goedgekeurd.
3. Huishoudelijk reglement van het Europees Fonds voor monetaire samenwerking (docs. S/662/73, S/752/73, R/1635/73)
Goedgekeurd, nadat het Comité van Gouverneurs zich akkoord had verklaard met de voorgestelde wijzigingen.
- 4a. Economische situatie en inflatiebestrijding (doc. R/1630/73)
- 4b. Quantitatieve beleidslijnen begrotingen 1974
In coördinatiegroep voor het economisch beleid op korte termijn was de concept-resolutie vervat in bovengenoemd document geamendeerd.

In zijn inleiding verklaarde de heer Haferkamp dat men deze geamendeerde tekst als voorstel van de Commissie kon beschouwen. Bij de uitvoering van het anti-inflatieprogramma was het niet mogelijk gebleken de prijsstijging voldoende in de hand te houden. De actie tot beteugeling van de prijsontwikkelingen dient te worden voortgezet. Gezien de verschillen in conjunctuur- en structuursituatie in de landen zou de inhoud van de maatregelen kunnen verschillen. De richting was echter duidelijk bepaald.

Minister Barber was ook van oordeel dat de inflatie en prijsstijging het dringendste probleem in ieder van de landen was gebleven. Hij achtte een gezamenlijke actie in de gemeenschap noodzakelijk en meende dat de concept-resolutie aanvaardbaar was.

Minister Giscard d'Estaing was van oordeel dat we bij de inflatiebestrijding eerder achteruit gaan dan voortgang maken. Hij vroeg zich af wat de b.v. door Duitsland gevraagde parallelliteit tussen de coördinatie van het economisch beleid en monetaire voortgang betekent als men niet eens in staat is samen de inflatie te bestrijden. Hij verklaarde zich bereid de voorgestelde resolutie tot in details toe te passen. Daartoe waren binnenkort nieuwe concrete maatregelen in Frankrijk te verwachten.

De deense minister Haekkerup wenste punt IV van de resolutie aan te vullen met een tekst waaruit bleek dat die lid-staten waar de begroting van de centrale regering een overschot vertoont, de groei van de uitgaven in volume in 1974 de groei in 1973 niet zou overtreffen.

Na enige discussie stelde hij zich echter tevreden met een inschrijving van een dienovereenkomstige verklaring van de deense delegatie in de notulen van de Raad.

De duitse delegatie betreurde dat het niet mogelijk was gebleken te komen tot een gemeenschapsactie op handelspolitiek gebied naast de acties van de lid-staten. Daarnaast stelde hij voor dat naast een voorafgaande melding van prijsverhogingen ook de mogelijkheid zou worden onderzocht van een versterking van het staatstoezicht op de prijsvorming ter vermindering van misbruiken op de belangrijkste markten. (Punt VI in fine).

Dit werd aanvaard.

Ook minister Malagodi ging akkoord met de strekking van de resolutie. Hij accentueerde de noodzaak rekening te houden met de verschillen in structuursituatie in de verschillende landen. Hij kon uiteraard geen definitieve verplichtingen op zich nemen gezien het demissionaire karakter van de italiaanse regering.

Minister Lubbers betreurde dat het niet mogelijk was geweest de stijging van de prijzen binnen de gewenste grenzen te houden. Hij vroeg zich af of er geen aanleiding was daarvoor een nieuwe norm vast te stellen. De duitse suggestie tot amendering van de prijsclausule achtte hij geen verbetering, doch wel aanvaardbaar.

Minister Claes had aarzelingen t.a.v. de onder punt III uitgesproken wens, dat gestreefd zou worden naar het richten van nieuwe investeringen op de achtergebleven gebieden in de gemeenschap. Ook in België immers bestond nog structurele, regionale werkeloosheid. Hij vreesde uit aanvaarding van deze tekst een precedent te zien ontstaan voor het regionaalbeleid.

Commissaris Haferkamp verklaarde - en dit zal in de notulen van de Raad worden opgenomen - dat deze tekst geen precedent zal zijn. De tekst is immers zeer algemeen en bewust is afgezien van het invoegen daarin van bepaalde criteria.

Minister Lubbers toonde zich enigszins gerustgesteld doch achtte de tekst nog te algemeen. Op voorstel van minister Lubbers werd punt VII aangescherpt ("Il est essentiel"). Punt III werd daarop in afgezwakte vorm aanvaard, conform een voorstel van Minister Giscard d'Estaing, zodat er nu naar gestreefd zal worden "une part appréciable" van de investeringen te richten op de gebieden waar het economische ontwikkelingsniveau laag is.

De tekst werd uiteindelijk vastgesteld als volgt:

"PROJET DE
RESOLUTION DU CONSEIL
SUR DES MESURES COMPLEMENTAIRES DE LUTTE CONTRE L'INFLATION

LE CONSEIL DES COMMUNAUTES EUROPEENNES,

vu la résolution du Conseil du 5 décembre 1972 sur les actions à mener contre l'inflation (1),

vu la communication de la Commission sur la politique économique à suivre en 1973 et sur la préparation des budgets publics en 1974,

vu le projet de la Commission,

considérant que la hausse des prix se poursuit à une rapidité alarmante en dépit des actions anti-inflationnistes qui ont été prises conformément à la résolution précitée du 5 décembre 1972 ;

considérant que l'inflation met en péril le maintien de la croissance et du plein emploi ; qu'elle provoque une distorsion croissante dans la répartition des revenus et des patrimoines ; qu'elle constitue ainsi un grave danger pour la réalisation de l'Union économique et monétaire ;

considérant que, dans ces conditions, les actions engagées contre les tendances inflationnistes doivent être poursuivies et renforcées, de manière concertée, tout en tenant compte des situations particulières de chacun des Etats membres,

ADOpte LA PRESENTE RESOLUTION :

I

Tous les Etats membres suivent une politique économique visant à ralentir la hausse des prix. Les Etats membres où une forte utilisation des capacités est déjà atteinte, poursuivent et développent leurs actions pour freiner l'expansion de la demande globale. Les autres Etats membres (Royaume-Uni, Italie et Irlande) assureront que le taux de l'expansion de la demande globale ne soit pas excessif. Ils veilleront, en particulier, à ce que leurs politiques soient suffisamment sélectives afin que les ressources disponibles soient dirigées vers les investissements industriels.

(1) JO N° C 133 du 23.12.1972, p. 12

II

Les Etats membres poursuivent et développent les actions engagées sur la base du Point IV de la résolution du 5 décembre 1972, de manière à obtenir, d'ici la fin de l'année 1973, une réduction substantielle du rythme d'expansion de la masse monétaire (liquidités monétaires et quasi monétaires).

Les autorités monétaires des Etats membres veillent à ce que l'expansion du crédit soit limitée, le cas échéant, au moyen des dispositions définies dans la résolution du 5 décembre 1972. Les crédits à la consommation, à la construction et pour des transactions immobilières feront l'objet d'une attention particulière.

Les politiques des taux d'intérêt doivent être compatibles avec les objectifs monétaires mentionnés ci-dessus.

Les Etats membres veilleront à maintenir ou à favoriser un niveau élevé de l'épargne, notamment par des mesures appropriées partant sur le taux d'intérêt ou le régime fiscal.

Les Etats membres poursuivent leur action conjointe visant à prévenir les afflux indésirables de capitaux en provenance de l'extérieur et renforcent, le cas échéant, le dispositif mis en place en application de la directive du Conseil du 21 mars 1972 pour la régulation des flux financiers internationaux et la neutralisation de leurs effets indésirables sur la liquidité interne (1).

Le Comité des gouverneurs des banques centrales examine trimestriellement l'évolution de la masse monétaire dans les Etats membres afin que les banques centrales arrêtent, le cas échéant, les dispositions appropriées, dans le cadre des décisions du Conseil, et notamment de la décision du Conseil du 22 mars 1971 relative au renforcement de la collaboration entre les banques centrales des Etats membres de la Communauté économique européenne (2). Le Comité des gouverneurs des banques centrales et le Comité monétaire soumettent au Conseil et à la Commission, au plus tard le 30 janvier 1974, un rapport sur les résultats obtenus en matière de politique monétaire dans l'application de la présente résolution.

III

Les Etats membres renforcent, le cas échéant, les mesures prévues au point III de la résolution du 5 décembre 1972 en vue de

(1) JO n^o L 91 du 18.4.1972, p. 13
(2) JO n^o L 73 du 22.3.1971, p. 14

réduire les déséquilibres régionaux et d'atteindre une amélioration structurelle de l'emploi. Dans le cadre d'une politique concertée au plan communautaire, les Etats membres s'efforcent d'orienter une part appréciable des nouveaux investissements des entreprises de préférence vers les zones de la Communauté où le niveau de développement économique est le plus faible.

IV

Les autres Etats membres, appliquent au cours du second semestre de 1973 une gestion budgétaire rigoureuse. Ils annulent, le cas échéant, des crédits budgétaires prévus et s'abstiennent de toute initiative susceptible d'entraîner des dépenses supplémentaires importantes, de telle manière que le taux d'accroissement des dépenses effectives se rapproche autant que possible des orientations retenues pour 1973 au point V de la résolution du 5 décembre 1972.

Le rythme de l'accroissement des dépenses, prévu dans les projets des budgets pour 1974 de tous les Etats membres doit être modéré. En règle générale, il doit être inférieur au taux d'augmentation des résultats prévus pour 1973 par rapport à ceux de l'année précédente.

Dans les pays, où les dépenses budgétaires ont augmenté au cours des deux dernières années moins rapidement que le produit national brut en valeur, il conviendra que l'accroissement de ces dépenses soit en tout état de cause inférieur à celui actuellement prévu pour le produit national brut en valeur en 1974. Le solde net à financer de l'Etat central sera réduit, dans tous les Etats membres, par rapport aux résultats prévus pour 1973. S'il se révèle impossible de modérer dans la mesure requise l'augmentation des dépenses, il y aura lieu d'envisager un alourdissement de la charge fiscale. Celui-ci pourrait, dans certains Etats membres, être réalisé, entre autres, en s'abstenant d'atténuer la progressivité des impôts sur le revenu.

Les gouvernements des Etats membres veillent à ce que les collectivités locales appliquent, elles aussi, au cours du second semestre de 1973 et en 1974 une gestion budgétaire compatible avec les impératifs de la politique conjoncturelle. Ils usent des moyens dont ils disposent pour contenir les dépenses et réduire les emprunts des collectivités locales.

Le financement d'éventuels déficits budgétaires en 1973 et en 1974 devra être compatible avec les objectifs énoncés ci-dessus pour la politique monétaire. Sauf dans les Etats membres qui connaissent encore un sous-emploi particulièrement important, les déficits des budgets publics seront couverts par des moyens de financement à long terme. En outre, les Etats membres s'efforcent de consolider la dette à court terme et émettent, le cas échéant,

des emprunts à long terme sur le marché des capitaux, dont le produit sera stérilisé auprès de la Banque centrale.

Le Comité de politique budgétaire examinera trimestriellement la conformité de l'exécution des budgets avec les orientations ci-dessus retenues et soumet au Conseil et à la Commission, au plus tard le 30 janvier 1974, un rapport sur les résultats obtenus en matière des finances publiques dans l'application de la présente résolution.

V

Les Institutions de la Communauté veillent à donner pleine efficacité aux actions communautaires définies aux points VII, VIII et IX de la résolution du 5 décembre 1972.

VI

Les Etats membres continuent d'appliquer avec rigueur les législations nationales reprises au point VIII de la résolution du 5 décembre 1972. Ils s'informent régulièrement au sein du Comité de Politique conjoncturelle sur les résultats de la politique des prix et se concertent sur les moyens les plus appropriés pour résoudre, en temps utile, des problèmes spécifiques d'intérêt commun. Dans ce contexte, le Comité de Politique conjoncturelle examinera en priorité aussi bien la possibilité d'instaurer dans tous les Etats membres un système de notification préalable des hausses de prix par les entreprises dépassant une certaine dimension que la possibilité de renforcer la surveillance de l'Etat sur la formation des prix afin d'éviter des abus sur des marchés importants.

VII

Les mesures visées ci-dessus ne peuvent à elles seules tempérer la hausse des prix. Il est essentiel qu'elles trouvent un appui dans le comportement des responsables économiques et des partenaires sociaux en matière de prix et de revenus. Il appartient aux Etats membres de favoriser un tel comportement par des mesures appropriées.

VIII

Le Conseil procédera à un examen des résultats du présent programme d'action au cours de la prochaine session qu'il consacra à l'examen de la situation économique de la Communauté et qui est prévue pour le mois d'octobre de cette année."

5. Rapport van de Commissie over het korte termijn steunmechanisme en de geleidelijke pooling van reserves (doc. COM(73) 1099)

Vice-President Haferkamp leidde het rapport in. Hij vermeldde de volgende suggesties van de Commissie:

- Het Fonds moet een eigen kapitaal krijgen van 500 mln. R.E.; verdeling van het kapitaal over de Lid-Staten volgens de sleutel van het korte termijn steunmechanisme;
- Geleidelijke pooling van de reserves volgens twee methodes die gelijktijdig worden gebruikt:
 - a. 20% van het totaal der reserves naar het Fonds (= 11 mrd. R.E.) op 1 januari 1974, daarna iedere 18 maanden weer 20%;
 - b. afstaan van nieuw verworven reserves aan het Fonds;
- Verbetering van het korte termijn steunmechanisme door:
 - a. verhoging van het plafond tot het zesvoud;
 - b. verlenging van de duur tot 6 maanden, met mogelijkheid voor extra 6 maanden.
Deze extra verlenging zou automatisch geconditioneerd zijn met maatregelen tot sanering van de situatie.

De Commissie wenste dat de Raad spoedig over de concrete voorstellen die nog zouden volgen, zou beraadslagen.

De belgische delegatie vermeldde dat het geheel van de voorstellen aanvaardbaar was, dat de details evenwel nog moesten worden geregeld.

Als procedure werd vastgesteld dat het Comité van P.V.'s, na advies van het monetair Comité en de Raad van Beheer van het Fonds, de bespreking in de Raad zal voorbereiden. Deze bespreking zou eind oktober (voorgesteld is 25 oktober) kunnen plaatsvinden.

Minister Lubbers stelde, om ieder misverstand daarover te voorkomen, dat het aannemen van de procedure niet betekende dat het probleem alleen van technische aard zou zijn. Het politieke probleem van de overgang naar de tweede fase blijft ter tafel.

6. Commissiemededeling inzake EMU (doc. R/1099/73)

Minister Giscard d'Estaing deelde de mening der Commissie dat de balans van de eerste etappe teleurstellend was. Op technisch gebied constateerde hij bijvoorbeeld achterstand bij de fiscale harmonisatie. Daarnaast betreurde hij het dat de gemaakte afspraken op monetair gebied moesten worden opgeschort. Geconstateerd moest worden dat de eerste etappe niet voltooid is. Hij vroeg zich af hoe dit alsnog kon worden ingehaald. De Commissievoorstellen achtte hij op dit punt onvoldoende. Daarnaast komt de vraag aan de orde welke maatregelen in de tweede etappe moeten worden genomen. Hij vroeg zich af hoe men zich nieuwe doelstellingen kon stellen zolang de oude niet verwezenlijkt zijn.

De inhoud van de tweede etappe zou alsnog grondig bestudeerd moeten worden. Als voorbeeld noemde hij het institutionele punt waarover alleen het Monetaire Comité - dat daartoe niet is geëquipeerd - zich heeft uitgesproken. In de huidige Raadszitting zou in de eerste plaats overeenstemming bereikt moeten worden over de procedure. Naar frans inzicht was een periode nodig om effectief de inhoud van de eerste etappe, waarbij gedacht zou kunnen worden aan een interim-periode. Een tweede etappe van drie jaar zou in overweging genomen kunnen worden wanneer de eerste etappe voltooid is.

Minister Fridrichs constateerde dat een besluit tot overgang naar de tweede etappe op basis van de Commissiegedachte niet kon betekenen een tweede etappe in de zin van de besluiten van maart 1971. Het is dan ook de vraag in hoeverre de clause de prudence van kracht blijft. Ook na 1 januari 1974 zou het in feite gaan om een voltooiing en consolidatie van eerste etappe. De parallelliteit dient in ieder geval in acht te worden genomen waarbij de coördinatie van het conjunctuurbeleid van wezenlijk belang is. Dit geldt evenzeer voor de institutionele aspecten: de Gemeenschapsverantwoordelijkheid moet worden opgebouwd naar gelang de nationale bevoegdheden worden overgedragen.

De deense delegatie wenste de onderhavige politiek verder uit te laten werken. De P.V.'s zouden daartoe een speciale werkgroep moeten instellen, waarvoor in dat Comité reeds gedetailleerde suggesties zijn gedaan.

De belgische delegatie wenste alsnog de opgelopen achterstand in te lopen opdat de tweede etappe in de door de topconferentie vastgestelde termijnen in kan gaan. Als essentiële taken van de tweede etappe zag minister Claes de inflatiebestrijding de menselijke inhoud van de Gemeenschap en de individualisering tegenover de buitenwereld. Hij drong aan op versterkt overleg met de sociale partners. Het parallellisme diende te worden gehandhaafd waarbij hij het begrotingsbeleid, de regionale politiek, de fiscale harmonisatie en het sociale beleid noemde. Zo snel mogelijk diende men terug te keren tot meer evenwichtige monetaire situaties.

Minister Barber achtte het met name van belang welke concrete besluiten genomen konden worden voor de periode van 1974-1976. Hij deelde de opvatting der Commissie dat de besluiten van de topconferentie in 1975 ook bepalend zouden zijn voor de eindfase van de EMU. De strijd tegen de inflatie, het streven naar economische groei, volledige werkgelegenheid en individualisering van de Gemeenschap achtte hij belangrijk. Ook hij bleek voorstander van een speciale werkgroep in te stellen door de P.V.'s, die wel nauw zou moeten samenwerken met de "Stuurgroep".

Minister Lubbers toonde weinig neiging op basis van de huidige situatie naar de tweede etappe over te gaan. Ook de Commissievoorstellen waren qua inhoud niet adequaat voor een dergelijke overgang. Nederland wenst niet de illusie te wekken bij de buitenwereld dat we overgaan naar een tweede etappe terwijl in feite de inhoud daarvan gering is. Met name zou geen zicht bestaan op de eindfase van de EMU onder meer niet op de dan noodzakelijke institutionele bewerktuiging. Hij toonde er begrip voor dat het voor de zojuist opgetreden Commissie moeilijk was reeds thans met volledig uitgewerkte voorstellen te komen. Ook kon hij begrijpen dat het voor de nieuwe Lid-Staten moeilijk was nu reeds ingrijpende besluiten te nemen inzake structuurwijzigingen. Men zou bijvoorbeeld de eerste etappe met een jaar kunnen verlengen of een interimperiode van een jaar invoegen. In dat jaar zou men zich kunnen beraden voor realisering van de EMU in 1980. Een dergelijk besluit behoefde echter niet in te houden dat het voorziene regionale fonds niet reeds operationeel zou kunnen worden.

Minister Werner verzette zich tegen de gedachte van een interimperiode. De door de topconferentie vastgestelde data moesten worden aangehouden. Men kon in een parallelle actie de opgelopen achterstand inhalen en verdere voortgang boeken. Hij zag als betekenis van de tweede etappe dat men zich daarin bewust zou worden van de noodzaak van een ontwikkeling van Gemeenschapsbeleid met name op regionaal en sociaal gebied. Op institutioneel gebied meende hij dat de Commissie terecht realistisch was geweest.

Minister Malagodi maakte zich zorgen over het verloop der discussie. Men kan het besluit van de topconferentie om op 1 januari 1974 naar de tweede etappe over te gaan toch niet zomaar over boord zetten? Dit zou ook de datum van 1980 als ingang van de eindfase in gevaar brengen. Een in te stellen groep op hoog niveau zou voor eind september de voorwaarden moeten uitwerken waaronder men de tweede etappe zou kunnen laten beginnen. Ook hij onderlijnde de noodzaak van versterking der instellingen en met name vergroting van de bevoegdheden van het Parlement.

Als reactie citeerde Minister Giscard d'Estaing de tekst van de twee Raadsbesluiten van 1971 en 1972 betreffende de EMU op het punt van de monetaire samenwerking die in feite niet konden worden gerespecteerd en die toch essentieel waren voor de voortgang naar de EMU.

Ook Minister Barber meende dat de Raad bij zijn werk ervan uit moest gaan dat de tweede etappe op 1 januari a.s. ingaat.

Commissaris Haferkamp meende eveneens dat deze datum het uitgangspunt moest zijn. Nagegaan moet worden wat nog gedaan moet worden om alsnog de inhoud van de eerste etappe te verwezenlijken.

Het Raadssecretariaat kan een inventaris maken van de stand van zaken met betrekking tot de reeds bij de Raad ingediende voorstellen. Van haar kant zal de Commissie nagaan welke voorstellen alsnog moeten worden gedaan.

Daarnaast moest de inhoud van de tweede etappe nader worden geconcretiseerd. Hiertoe kon een speciale werkgroep in het leven worden geroepen.

De Voorzitter concludeerde hierop dat, in de optiek van een aanhouden van het tijdschema bepaald door de topconferentie, nagegaan zouden moeten worden welke besluiten genomen moesten worden om de achterstand in te halen en uitvoering te geven aan de besluiten van de top met betrekking tot de tweede etappe. De P.V.'s zouden in nauwe samenwerking met de Commissie daarover voor eind oktober een Raadsdiscussie moeten voorbereiden.
